

Lapissa tehdään laskuri hankintojen arviointiin

Lapissa asukkaat, päättäjät ja yrittäjät saavat digitaalisen laskurin ja kestäväen kehityksen mittariston, joilla he pääsevät arvioimaan, miten laajasti hankinnat vaikuttavat aluetalouteen, ympäristöön ja ihmisten hyvinvointiin.

Hankintojen vaikuttavuusmittariston ja laskurin tarve todettiin Itä-Lapin Osta paikallista -hankkeen aikana, hanketta vetänyt kemijärveläinen kaupunginvaltuutettu **Anita Ruokamo**, kesk., kertoo.

- Kunnat ja eri organisaatiot tarvitsevat tietoa hankintakriteeristön määrittelyyn ja päätöstensä tueksi ja yrittäjät työkalua yhteistyöhönsä hankintakilpailuissa. Hankintojen aluevaikutukset kiinnostavat veronmaksajia. Haluamme nostaa myös esiin hankintasäädösten kehittämistarpeita.

Nettipohjainen laskuri testataan Kemijärvellä, mutta se skaalataan koko Lappiin. Kemijärven kaupungin viime vuoden toimintamenoista vajaa puolet eli 27,2 miljoonaa euroa meni palveluostoihin. Näistä ostoista kuitenkin noin puolet meni ”pakko-kuntayhtymille” eli sairaanhoito- ja erityishuoltopiirien palvelujen ostoihin sekä pelastustoimen ja Lapin liiton jäsenkuntaosuuksiin. Noin 4,5 miljoonan euron aine-, tarvike- ja tavaraostoista 0,6 miljoonaa euroa kului elintarvikehankintoihin. Näillä kaikilla on suuri vaikutus alueen elinvoimaan.

Kohti kestäviä hankintoja -hankkeen vetäjä **Mika Uitto** Lapin ammattikorkeakoulusta myöntää, että talous-, ympäristö- ja hyvinvointitekijöiden istuttaminen samaan työkaluun ei ole helppoa, mutta jo nyt kehitystyön alkuvaiheessa se on todettu mahdolliseksi.

Pohjoisen kuntia kiinnostaa, miten

”
Hankintojen aluevaikutukset kiinnostavat veronmaksajia.

vähähiilisyttä ja kestäväää kehitystä suosivat ostot vaikuttavat yrittäjien ja kunnan talouteen ja verotukseen, työllisyystilanteeseen, ekologisuu- teen ja hiilijalanjälkeen ja lopulta ihmisten hyvinvointiin.

Kerättävän tiedon pohjalta tarkas- tellaan lämmitysmuotoja ja -energiaa, sähkön tuotantomuotoja ja -kulutusta, kuljetusmatkoja ja logistiikkaa sekä niiden optimointia. Myös kuntien elin- tarvikeostojen talous- ja ympäristövai- kutukset halutaan näkyviksi.

- Näiden tietojen pohjalta jokainen voi miettiä, kannattaako ostaa kau- kaa ja mahdollisimman halvalla, jos rahat eivät jää omaan kuntaan, Mika Uitto toteaa.

Sovellukseen tulee kansalaisen, yrittäjän ja kuntapäättäjän näkymät, joihin he voivat kirjautua. Kaikki laskurin käyttäjät voivat tarkastella hankintojen kokonaisvaikutuksia il- man, että yksittäisten yritysten tarkat tiedot näkyvät kaikille.

Mika Uitto arvelee, että kuntalai- sia kiinnostaa laskea, miten alueen

lisääntyvillä verotuloilla voitaisiin parantaa kaupungin vapaa-ajan toi- mintaa, urheilumahdollisuuksia tai viheralueita.

Mittaristoa ja laskuria kehitetään Lapin ammattikorkeakoulun FrostBit- nimisessä ohjelmistotekniikan labo- ratoriossa yhdistämällä Lapin kor- keakoulukonsernin eri alojen opis- kelijoiden ja henkilöstön osaamista. ESR-jatkohankkeella työkalu aiotaan viedä yläasteiden ja lukion talousma- tematiikan opetukseen.

- Matemaattiset mallit istutetaan yksinkertaisiin ja kiinnostaviin 3D- ja 2D-visualisointeihin, joiden kautta hankintojen vaikutusten demonstrointi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä on helppoa, Uitto ker- too. •

Hiikka Jankkila

[Info]

Kohti kestäviä hankintoja (KKH)

- Hankkeen hakija Lapin AMK
- Osatoteuttajat ja yhteistyötahot: Kemijärven kehitys Oy, Lapin yliopisto, Luonnonvarakeskus ja ProAgria
- Hanke on saanut EU-tukea Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) vuosiksi 2020–2022. ESR-jatkohanke tarkoittaa rahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta.